

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka: Eva NEŠETŘILOVÁ
aprobace: specializace v pedagogice, učitelství praktického vyučování
akad. rok: 2015/2016
Název práce: PEDAGOGICKÁ KOMUNIKACE VE VÝUCE ODBORNÝCH
PŘEDMĚTŮ NA STŘEDNÍ ŠKOLE
Oponent práce:

1. Koncepce práce

Bakalářská práce E. Nešetřilové představuje text o **57 stranách**, který je formálně členěn do osmi kapitol, z nichž většina se ještě dále člení na dílčí obsahové celky. Pozornost zasluží **přílohová část**, která obsahuje další poznatky z empirického šetření, které se „nevešly“ do hlavní části závěrečné práce. Soupis použité **literatury** čítá 32 bibliografických pramenů, což samo o sobě hovoří o velmi dobrém literárním zázemí, které autorka využila při vzniku textu. Celkovými proporcemi jde o vyvážený text, který věnuje stejnou pozornost teoretickému základu a navazujícímu empirickému šetření.

Je sympatické, že se čtenář v úvodu dovídá o **motivech**, které vedly autorku k sepsání práce. Celým textem se vine myšlenka, že učitelovo pojetí vyučování je klíčovým prvkem, který ovlivňuje rozvoj (nebo tlumení) interakce a komunikace mezi ním a vychovávanými jedinci. Práci o rozvoji komunikačního kódu v podmínkách školní edukace „není nikdy dost“, nejen proto je třeba diplomantku pochválit za vhodnou volbu (a také zpracování) tématu.

Po formální stránce posuzované práce zpracována čistě a přehledně. Bibliografie ctí existující literární normu ISO 690 (až na nedůsledné abecední řazení titulů), na očekávané jsou také tabulární a grafická vyjádření. Nejen z těchto atributů je zřejmé, že autorka závěrečné práci věnovala odpovídající péči i čas.

2. Teoretická východiska

Hned v úvodu (vedle motivů vzniku) se setkáváme s **cíli práce**, které jsou stanoveny zvlášť pro teoretickou a zvlášť pro empirickou část práce. **Struktura práce** je – podle mého názoru velmi dobře a **logicky vystavěná**. Autorka nejprve pojednává o podstatě lidského sdělování, uvádí obecné atributy verbální a nonverbální komunikace ve zkratkovitém poznatkovém sumáři. Druhým tématem, se kterým se čtenář setkává, je charakteristika a strukturování pedagogické komunikace a interakce – jako případu komunikace sociální. Za velmi zajímavou kapitolu považuji část o proměnách a vztahu komunikace s měnícími se organizačními formami (s. 19 a další). Ukazuje se ono očekávané, že formální organizace výuky má velký vliv na způsoby vzájemného sdělování a jeho podoby (v kvantitě i kvalitě).

Smyslem recenze není opisovat obsah bakalářské práce, proto závěrem konstatuji, že autorka v teoretické části prokázala schopnost kompilace a práce s odbornou literaturou. Celkově hodnotím teoretickou pasáž jako **poznatkový přehled**, vzniklý utříděním poznatků odborných autorit.

3. Aplikační část práce

Praktické části s očekáváním předchází 4. kapitola (s. 23), ve které si kladla za cíl připomenout základní uhelné kameny výzkumné činnosti, a hlavně popsat jednu výzkumnou metodu (jmenovitě Flandersův systém interakční analýzy), kterou autorka použila při šetření komunikace v podmínkách střední školy.

Empirická část je širěji pojatým šetřením, které mělo za cíl zjistit skutečný obraz komunikace mezi aktéry ve škole, sledovat závislost organizačních forem na jejich základních znacích a ověřit očekávání, formulovaná jako kvalifikované předpoklady.

Z metodologického pohledu byla šetření „jasná“ a přehledná: známe cíle průzkumu, víme vše o respondentském vzorku (9 sledovaných vyučovacích hodin), dočetli jsme se metodě FIAS a její konkretizaci při přímém sledování a hodnocení vyučování. Od s. 33 se čtenář dozvídá o konkrétních datech, která autorka při šetření získala. Nutno podotknout, že se jednalo o běžné vyučování, tedy i různorodé cíle, metodami i organizačními formami. Za těchto podmínek nebylo primárním cíle vyučovací hodiny vzájemně mezi sebou porovnávat, i když jde o zajímavý pohled, který sumarizuje tabulka č. 16 na s. 49.

K jakým nejzajímavějším výsledkům práce E. Nešetřilové dospěla? Celkový obraz představuje klasické vyučování s obvyklými komunikačními aktivitami jejich účastníků. Učitel byl komunikačně i interakčně „aktivnější“, soustředil se především na výkladové postupy, které doplňovaly examinační procedury a upevňování získávaných poznatků. Tomu odpovídala především verbální aktivita žáků a jejich samostatná činnost. Zajímavým poznatkem je také zjištění, že s vyššími ročníky studia klesala komunikační dominance učitele...

Poznámku mám k úplnému závěru (kapitola 6). Autorka se soustředila především na hodnocení empirické části a poněkud zapomněla, že své cíle a konkrétní podobu měla i předcházející teoretická pasáž.

Poznámka vedoucího práce: Eva Nešetřilová prokázala potřebnou míru aktivity při řešení diplomového zadání. Oceňuji snahu průběžně konzultovat tvorbu závěrečné práce s jejím vedoucím; po každé konzultaci se text kvalitativně posouval potřebným směrem. Práce vznikala v delším časovém rozmezí a rozhodujícími kritérii byla především její kvalita.

4. Inspirace - otázky k obhajobě

Navrhuji, aby se autorka při obhajobě soustředila mimo jiné na tyto otázky:

- a) Jak souvisí míra interakce (resp. komunikace) s rozsazením žáků ve třídě?
- b) Jak je možné vysvětlit odlišnosti podílu komunikace učitele a žáků v závislosti na jednotlivých ročnících a vyučované disciplíně?

5. Závěr - shrnutí

Hodnocená bakalářská práce splňuje nároky na práce tohoto druhu a proto ji

navrhuji klasifikovat.....(C)

V Hradci Králové 10. května 2016

Doc. PhDr. T., Svatoš, Ph.D.,
Katedra pedagogiky a psychologie
Pedagogická fakulta UHK